

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 212.593 van 11 april 2011
in de zaak A. 192.895/X-14.217.**

In zake : 1. Lena BOERAEVE
 2. Geert CLAREBOUT
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Alain Coppens
 kantoor houdend te 8800 ROESELARE
 Westlaan 358
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

1. het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse regering
2. de deputatie van de provincieraad van WEST-VLAANDEREN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Bart Staelens
kantoor houdend te 8000 BRUGGE
Gerard Davidstraat 46, bus 1
bij wie woonplaats wordt gekozen
3. de stad IEPER

Tussenkommende partij:

de WEST-VLAAMSE INTERCOMMUNALE
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Antoon Lust
kantoor houdend te 8310 BRUGGE
Baron Ruzettelaan 27
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 5 juni 2009, strekt tot de
nietigverklaring van:
 - a. het besluit van 24 maart 2009 van de Vlaamse minister van Binnenlands
Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering waarbij de dienstverlenende
vereniging WVI machtiging tot onteigening wordt verleend met toepassing

van de spoedprocedure van onroerende goederen gelegen in Vlamertinge voor de realisatie van het RUP “Hoge Akker II”;

- b. het besluit van 31 januari 2008 van de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen houdende goedkeuring van het gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Hoge Akker II Vlamertinge”;
- c. “de beslissing van de gemeenteraad van Ieper dd. 5 november 2007 waarbij met het oog op de realisatie van het RUP Hoge Akker II-bedrijventerreinen besloten werd om over te gaan tot de verwerving bij wijze van onteigening ten algemenen nutte van onroerende goederen, gelegen te Vlamertinge, met een totale in te nemen oppervlakte en kadastraal bekend zoals aangeduid op het bijgevoegde onteigeningsplan en innemingstabel, en daartoe om de toepassing te verzoeken van de bepalingen van de wet van 26 juli 1962, inzonderheid artikel 5, waarbij inzake onteigeningen tot nut van het algemeen, een rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden wordt ingesteld”.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De eerste en de tweede verwerende partijen hebben een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend ten aanzien van de eerste en de tweede verwerende partijen en een toelichtende memorie ten aanzien van de derde verwerende partij.

De tussenkomende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 14 januari 2010. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Eerste auditeur Eric Lanckswaert heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partijen hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De eerste verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 25 februari 2011.

Kamervoorzitter Roger Stevens heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Alain Coppens, die verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Saartje Callens, die loco advocaat Bart Staelens verschijnt voor de eerste en de tweede verwerende partijen, en advocaat Lieselot De Meyere, die loco advocaat Antoon Lust verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Eric Lanckswaert heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De eerste verzoekster is eigenaar van een perceel gelegen te Ieper, kadastraal bekend sectie C, nr. 138/d. Daarnaast is zij voor een gedeelte volle eigenaar en voor een ander deel vruchtgebruiker van de percelen gelegen te Ieper, kadastraal bekend sectie C, nrs. 131/c, 63/e, 64/d, 77/c, 77/d en 77/b. De tweede verzoeker is blote eigenaar van een deel van de hierboven opgesomde percelen.

3.2. Op 5 maart 2007 stelt de gemeenteraad van de stad Ieper het ontwerp van gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan “Hoge Akker II Vlamertinge met bijhorend onteigeningsplan” (hierna: GRUP “Hoge Akker II Vlamertinge”) voorlopig vast.

3.3. Tijdens het openbaar onderzoek dienen de verzoekende partijen een bezwaarschrift in.

3.4. Op 5 november 2007 stelt de gemeenteraad van de stad Ieper het ontwerp GRUP “Hoge Akker II Vlamertinge” met het eraan gekoppelde onteigeningsplan definitief vast. Tevens wordt beslist dat het onteigeningsplan dat gekoppeld is aan het GRUP “Hoge Akker II Vlamertinge”, na goedkeuring van het betrokken GRUP door de deputatie, aan de Vlaamse regering ter goedkeuring zal worden voorgelegd. Het gemeenteraadsbesluit van 5 november 2007 is de derde bestreden beslissing.

3.5. Op 31 januari 2008 keurt de tweede verwerende partij het GRUP “Hoge Akker II Vlamertinge” goed, met uitsluiting van de blauw omrande delen.

Dit is de tweede bestreden beslissing.

3.6. Op 24 maart 2009 wordt door de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Stedenbeleid, Wonen en Inburgering aan de “dienstverlenende vereniging WVI” machtiging tot onteigening verleend met toepassing van de spoedprocedure van onroerende goederen gelegen in Vlamertinge voor de realisatie van het RUP “Hoge Akker II”.

Dit is de eerste bestreden beslissing.

IV. Afstand

4. Ter terechtzitting stellen de verzoekende partijen dat zij het beroep beperken tot de eerste bestreden bestuursakte.

De Raad van State stelt derhalve de afstand van het beroep tot nietigverklaring vast in zoverre het de tweede en de derde bestreden beslissingen betreft.

V. Rechtsmacht van de Raad van State

Standpunt van de partijen

5.1. De tussenkomende partij werpt op dat zij de Raad van State met een aangetekend schrijven van 6 januari 2010 (lees: 8 januari 2010) kennis heeft gegeven van twee dagvaardingen van 8 december 2009, uitgaande van haarzelf, waaruit blijkt dat de justitiële procedure tot onteigening werd opgestart. Daaruit volgt dat de Raad van State zijn rechtsmacht heeft verloren, aangezien nu de vrederechter bevoegd is.

5.2. De verzoekende partijen beamen dat de gerechtelijke fase van de onteigeningsprocedure is ingesteld, maar zij betwisten de grondwettigheid van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte en menen dat daaromtrent twee prejudiciële vragen aan het Grondwettelijk Hof dienen te worden gesteld.

Zij stellen samengevat dat de rechtsbescherming die geboden wordt in het kader van de procedure voor de vrederechter en voor de “hoogste administratieve rechter” niet gelijkwaardig is. De geringere rechtsbescherming bij de vrederechter voor onteigenden is discriminatoir ten opzichte van andere categorieën van rechtsonderhorigen die wel de gelegenheid krijgen om wettigheidsbezwaren naar voor te brengen, zowel voor de burgerlijke rechter als voor de Raad van State. Dit is het geval voor onderwijszaken inzake vrije onderwijsinstellingen. Hiervoor verwijzen de verzoekende partijen naar het arrest 41/2003 van 9 april 2003 van het Grondwettelijk Hof. In dit arrest was het Grondwettelijk Hof luidens de verzoekende partijen van oordeel dat “een interpretatie van art. 14, § 1 RvSt-Wet, waarbij een jurisdictioneel beroep bij de Raad van State werd uitgesloten, strijdig is met de art. 10-11 GW” omdat “er een verschil in rechtsbescherming bestaat voor de gewone rechter en de Raad van State”. De verzoekende partijen wensen dat in verband met het verschil in behandeling wat betreft onteigeningszaken en zaken betreffende bepaalde onderwijsbeslissingen de volgende prejudiciële vraag wordt gesteld:

“Schendt artikel 7, § 2 van de Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemene nutte de artikelen 10, 11, 13 en 16 GW, en in samenhang artikel 1 van het aanvullend protocol bij het EVRM van 20 maart 1952, in die interpretatie dat onteigenden met toepassing van voormelde procedure hun wettigheidsbezwaren enkel kunnen opwerpen voor de gewone rechter en niet voor de Raad van State, terwijl op grond van artikel 14, § 1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State rechtsonderhorigen die een bindend advies aanvechten van de commissie voor uitreiking van de getuigschriften voor de studie tandheelkunde, die zijn opgericht in de Franse gemeenschap met toepassing van artikel 11, § 7 van het Decreet van 5 september 1994 tot regeling van de universitaire en academische graden, dit zowel kunnen doen voor de gewone rechter als de Raad van State terwijl er voor dit verschil in behandeling geen enkele redelijke verantwoording kan worden aangehaald?”.

Voorts stellen de verzoekende partijen dat er ook sprake is van discriminatie tussen de onteigenden en belanghebbende niet-eigenaars. Hieromtrent wensen zij de volgende prejudiciële vraag gesteld te zien:

“Schendt artikel 14, § 1 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State de artikelen 10, 11, 13 en 16 GW, en in samenhang artikel 1 van het aanvullend protocol bij het EVRM van 20 maart 1952, in de mate dat de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State bij beroepen tegen onteigeningsbesluiten, ingesteld door de onteigende, niet meer bevoegd is om nog kennis te nemen van het beroep zodra de onteigenaar de vrederechter geadieerd heeft, terwijl zij wel bevoegd blijft om het beroep, ingesteld door een belanghebbende-niet eigenaar, wiens eigendom niet op het spel staat, verder te behandelen?”.

Beoordeling

6.1. Krachtens de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemene nutte, heeft de vrederechter, wanneer de onteigenaar de vordering tot onteigening bij hem heeft ingeleid, als opdracht de voor de onteigening vereiste besluiten van de onteigenende overheid zowel op hun interne als op hun externe wettigheid te toetsen. Die bevoegdheid van de gewone rechter sluit de bevoegdheid van de Raad van State om kennis te nemen van een beroep tot nietigverklaring van die handelingen uit, indien dat beroep is ingesteld door de onteigende. Deze bevoegdheidsuitsluiting geldt vanaf de dagvaarding om voor de gewone rechter te verschijnen en ten aanzien van de personen die tot die

procedure toegang hebben. Zij geldt ook voor het beroep tot nietigverklaring dat bij de Raad van State is ingesteld vooraleer de vrederechter werd geadieerd.

6.2. De tussenkomende partij heeft bij een op 8 januari 2010 ter post aangetekende brief aan de Raad van State meegedeeld dat de onteigeningsprocedure is ingeleid voor de vrederechter. Bij deze brief zijn twee dagvaardingen van 8 december 2009 gevoegd die werden betekend aan de onteigenden. Hieruit blijkt dat de onteigeningsprocedure voor de vrederechter van het kanton Ieper II – Poperinge is ingezet. De Raad van State beschikt bijgevolg niet langer over de rechtsmacht om van het annulatieberoep kennis te nemen.

6.3. Wat de tweede prejudiciële vraag betreft, dient te worden vastgesteld dat het Grondwettelijk Hof onder meer in de arresten 57/92 van 14 juli 1992, 80/92 van 23 december 1992, 75/93 van 27 oktober 1993 en 68/2002 van 28 maart 2002 voor recht heeft gezegd dat uit de vergelijking van de procedures die, enerzijds, de eigenaar en de belanghebbende derden, en, anderzijds, de gewone derden, ter beschikking staan, blijkt dat die categorieën van rechtzoekenden een gelijkwaardige rechtsbescherming genieten. Uit de voormelde rechtspraak van het Grondwettelijk Hof blijkt dat de tweede prejudiciële vraag die de verzoekende partijen gesteld willen zien inhoudelijk dezelfde rechtsvraag aan de orde stelt als deze die reeds werd beantwoord in de arresten 57/92, 80/92, 75/93 en 68/2002. Ingevolge artikel 26, § 2, 2° van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof is de Raad van State er niet toe gehouden een prejudiciële vraag te stellen wanneer dit Hof reeds uitspraak heeft gedaan over een vraag of een beroep met een identiek voorwerp.

6.4. Wat de eerste prejudiciële vraag betreft, kan de argumentatie van de verzoekende partijen om de vraag aan het Grondwettelijk Hof voor te leggen, niet worden gevolgd. In het arrest 41/2003 overweegt het Grondwettelijk Hof het volgende:

“B.4. Uit de prejudiciële vraag blijkt evenwel dat de studenten van een gemeenschapsuniversiteit het bindend ongunstig advies van de commissie voor de Raad van State kunnen aanvechten, terwijl de studenten van een vrije universiteit zich niet tot de Raad van State zouden kunnen wenden om

reden dat de commissie waarvan zij dergelijk advies betwisten, is ingesteld in de schoot van een universiteit die geen administratieve overheid is.

B.5. Hoewel de gelijke behandeling van de studenten het uitgangspunt is, staat artikel 24, § 4, van de Grondwet een verschil in behandeling toe op voorwaarde dat die gegrond is op de karakteristieken die eigen zijn aan de inrichtende machten.

Een van die karakteristieken is de juridische aard van de inrichtende machten, die, in het vrij onderwijs privaatrechtelijke rechtspersonen of instellingen zijn en in het officieel onderwijs publiekrechtelijke rechtspersonen of instellingen zijn.

B.6. Die verschillen verantwoorden dat de bevoegdheid van de Raad van State wordt uitgesloten voor de geschillen die ontstaan uit de contractuele betrekkingen van een vrije universiteit, onder meer de betrekkingen tussen haar en haar personeel. De juridische aard van de universiteit in de schoot waarvan de bij het decreet van 5 september 1994 opgerichte commissie wordt ingesteld, heeft evenwel geen enkele weerslag op de adviezen die die commissie moet geven en op de beroepen die het mogelijk maken de wettigheid ervan te betwisten. Daaruit volgt dat de studenten van de vrije universiteiten anders worden behandeld dan die van de gemeenschapsuniversiteiten, zonder dat voor dat verschil een grondslag kan worden gevonden in de eigen karakteristieken van de inrichtende machten die het betrokken onderwijs organiseren.

B.7. De studenten van een vrije universiteit kunnen zich weliswaar wenden tot de gewone rechtbanken, die zich soms bevoegd hebben geacht om een wettigheidscontrole uit te oefenen op de beslissingen genomen door overheden die in instellingen van het vrij onderwijs zijn opgericht. Dergelijke vorderingen zijn evenwel niet gebaseerd op een inquisitoriaal onderzoek en zij leiden tot beslissingen die, anders dan de arresten van de Raad van State, slechts een relatief gezag van gewijsde hebben.

B.8. Daaruit volgt dat de prejudiciële vraag, in de daarin voorgestelde interpretatie, bevestigend dient te worden beantwoord vermits die interpretatie ertoe leidt twee categorieën van studenten verschillend te behandelen zonder toelaatbare verantwoording”.

In dit arrest heeft het Grondwettelijk Hof geenszins op principiële wijze gesteld dat er automatisch een schending van het gelijkheidsbeginsel zou zijn indien bepaalde rechtszaken worden uitgesloten van de bevoegdheid van de Raad van State. In het arrest 41/2003 wordt gesteld dat er geen toelaatbare verantwoording voorhanden is waarom bepaalde beslissingen van de commissie voor de uitreiking van de getuigschriften voor de studie van de tandheelkunde voor de studenten van een vrije universiteit aan de vernietigingsbevoegdheid van de Raad van State worden onttrokken, terwijl dit niet het geval is voor de studenten van een gemeenschapsuniversiteit.

De vergelijking die de verzoekende partijen maken gaat derhalve niet op.

Zij noopt er dan ook niet toe het Grondwettelijk Hof te bevragen, gelet op de hierboven vermelde rechtspraak van dat Hof.

6.5. De Raad van State is er niet toe gehouden de voormelde prejudiciële vragen te stellen aan het Grondwettelijk Hof, vermits die vragen zijn rechtsmacht betreffen, zijn beslissing hierover vatbaar is voor een voorziening in cassatie overeenkomstig artikel 158 van de Grondwet en de artikelen 33 en 34 van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973 en de betrokken grondwetsbepalingen klaarblijkelijk niet worden geschonden (artikel 26, § 2 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof).

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep voor wat betreft de beslissing sub a.

De Raad van State stelt de afstand van geding vast voor wat betreft de beslissingen sub b en c.

2. De verzoekende partijen worden verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 350 euro, elk voor de helft.

De tussenkommende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 125 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van elf april 2011, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Roger Stevens,	kamervoorzitter,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
Jan Clement,	staatsraad,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

Roger Stevens